

Rudolf Dvořák

učitel, botanik, badatel, vlastivědný spisovatel, propagátor turistiky

Narodil se 9. dubna 1874 v Třebíči, zemřel 10. listopadu 1945 v Ostravě.

Roku 1893 odmaturoval na učitelském institutu v Brně a pak působil jako učitel na různých venkovských školách na Třebíčsku. Nejdéle působil na gymnáziu v Třebíči, kde učil dvacet let, až do roku 1924. Při výuce používal ukázky přírodnin z vlastních bohatých sbírek a zasazoval se za zřizování přírodních sbírek ve školách pro názornou výuku. Jako svobodný učitel ze svého platu podporoval kulturní instituce i nadějně studenty a umělce. V roce 1924 začal učit na měšťanské škole v Mohelně, kam se přestěhoval. Ve stejném roce se také oženil. V roce 1928 odešel do výslužby a dále se věnoval jen své vědecké činnosti. V roce 1944 po smrti manželky se odstěhoval k nevlastní dceři do Ostravy.

Jeho zájmy a vědomosti měly široký záběr, což se projevilo i v jeho publikační činnosti. Zabýval se především botanikou a dosáhl v tomto oboru vědeckého uznání. Studoval mechorosty a lišejníky Třebíčska. Dále se věnoval výzkumu řas - algologii, ve které prozkoumal a vědecky popsal rozsáhlou oblast Moravy. V jeho pracích jsou dále poznatky o houbách a rostlinných nanismech na stepi, kterých popsal 318 druhů. Dále psal o vltavínech, geologických poměrech na stepi atd. atd. Celkem publikoval více než 40 odborných článků a vědeckých prací, 7 prací vlastivědného a turistického zaměření a mnoho dalších článků v běžném tisku.

Osobně se stýkal s významnými botaniky a badateli své doby: řídícím učitelem a botanikem Fr. Zavřelem, doc. dr. Suzou, dr. Picbauerem, prof. dr. Podpěrou, prof. dr. J. Zavřelem a dalšími. Byl také členem různých přírodovědeckých spolků. V roce 1930 při Přírodovědeckém klubu, na oslavu osmdesátých narozenin T. G. Masaryka, byl založen tzv. „Dvořákův fond“ k podpoře algologického výzkumu Moravy, který R. Dvořák dotoval značným obnosem.

Shromáždil ojedinělou sbírku několika set vltavínů, velkou sbírku motýlů, brouků, minerálů, hornin a herbáře rostlin. Zajímal se také o archeologii. Společně s Vilémem Grossem sbíral archeologický materiál v lokalitě „Hradisko“ u Kramolína, která je dnes zatopena vodou Dalešické přehrady.

Rád chodil přírodou v blízkém i vzdálenějším okolí Mohelna. Nadšeně a s citem popisoval krásy Pooslaví a Pojihlaví a podílel se na jejich propagaci v turistických a vlastivědných časopisech.

Mohelenská hadcová step byla Rudolfu Dvořákovi jeho největší životní radostí. Byl jejím důvěrným znalcem, ale jeho hlavní myšlenkou, které věnoval své úsilí, bylo její vyhlášení za přírodní rezervaci. Toho se sám nedožil. Za jeho života bylo díky jeho snaze a iniciativě vyhlášeno 31. prosince 1933 pouze „chráněné území“, v rozsahu podle jeho návrhu. Přírodní rezervace Mohelenská hadcová step byla vyhlášena až 11. prosince 1952.

Rudolf Dvořák byl svéráznou osobností s originální povahou plnou zdravého humoru. Pro zajímavost můžeme uvést, že kouřil dýmky, kterých měl také menší sbírku, a jeho žáci údajně považovali za vyznamenání, když mu dýmku směli zapálit.